

Aftonbladet har sedan länge ett problematiskt förhållande till judar

AV JONATHAN LEMAN OCH CHARLOTTE WIBERG

Är Aftonbladet en antisemitisk tidning? Nej, men tidningen är ofta både blind och döv inför antisemitismens uttryck. Publiceringen av Donald Boströms artikel var inte ett olycksfall i arbetet, utan utgör ett exempel på en tendens.

Det har skrivits en hel del om Aftonbladets publicering av Donald Boströms konspirationsteorier om att den israeliska staten systematiskt mördat palestinier för att stjäla deras organ (*Aftonbladet* 17/9).

De flesta seriösa debattörer är överens om att det rör sig om usel journalistik och att bilden Boström suggererar fram påminner om de myter om blodtörst och ritualmord som genom historien riktats mot judar.

Det är verkligen illavarslande att Aftonbladets redaktion är så obehövad i historien och stereotypiseringen kultur-sociologi och socialpsykologi. Man verkar inte förstå att det handlar om gamla myter djupt försänkta i vår kultur, och att dessa rotats och spridits just på det sätt Boström gör, genom att binda samman mer eller mindre relevanta fakta med fantasier, lögnerykten. Metoden är inte unik för antisemitismen, det går till på samma sätt också när det handlar om romer, araber och muslimer, för att nämna några exempel.

Publiceringen följer ett mönster

Ett par punkter förtjänar att belysas ytterligare. Först och främst gäller det den bild som från Aftonbladets och skribentens sida målas upp av de kritiska rösterna. För det andra tydliggör publiceringen ett mönster; Aftonbladet har flera gånger visat prov på ett problematiskt förhållningssätt gentemot judar såväl när det handlat om föregiven Israelkritik som i andra sammanhang.

I P1 morgon (21/8) beskriver Boström svepande kritiken mot honom och Aftonbladet som en ”förtalsarmé” orkestrerad av Israel, ett land som enligt Boström har ”världens största propagandaapparat”. De som tycker att det är viktigt att markera mot texter som fiskar i grumliga vatten är alltså viljelösa verktyg för

Israels regering. Detta trots att i princip samtliga som kritiserat Aftonbladets grumliga publicering även med rätta kritiserat israeliska UD:s bröstoner och markerat mot den svenska ambassadören i Tel Aviv. Bland dem som fördömt publiceringen finns dessutom flera som ofta riktar stark kritik mot israelisk politik, exempelvis biståndsorganisationen Diakonia, Aron Lund på Expressens ledarsida och fredsaktivisten Anna Veeder. Är även de en del av Israels ”förtalsarmé”? Tidningens chefredaktör Jan Helin menade i P1:s Studio ett (20/8) att den ”våldsamma kampanjen” mot Aftonbladet handlar om att det finns frågeställningar ”man inte får ta upp, särskilt vad gäller Israel”. För honom tjänar hänvisningarna till hävdvunna antijudiska myter bara som en förevändning för att tysta kritik av Israel. En stor del av svensk press och opinion skulle alltså enligt Helin gå i Israels ledband eller utgöra verktyg för vad han, med en grumlig formulering, betecknade som ”starka intressen”.

Att Åsa Linderborg – chef för kultursidan där texten publicerades – är inne på samma spår i Aftonbladet (21/8) torde knappast komma som en överraskning. Så har hon också tidigare uttryckt sig i samma termer som Helin. På en debatt i ABF-huset i Göteborg i fjol (5/11 2008) om fascinationen för andra världskriget och Adolf Hitler påstod Linderborg att intresset inleddes med den första intifadan 1987 eftersom det låg i vissas intresse att flytta fokus från det palestinska folket till nazismen och andra världskriget.

”Vissa” har alltså skapat ett intresse för Hitler och andra världskriget för att flytta fokus från det palestinska folket. Andra världskriget, Förintelsen och nazismen tycks alltså enligt Linderborg inte vara central världshistoria och av detta skäl väcka intresse. Istället är det en grupp människor som manipulerat fram intresset för de här frågorna

för att flytta fokus från palestiniernas situation. Dessa ”vissa” ligger på något dunkelt sätt alltså bakom alla dokumentärer, böcker, filmer osv. som behandlar Hitler och andra världskriget. Denna hemlighetsfulla kategori måste med andra ord ha en enorm makt över ”oss” och ”våra” samhällen.

Även när det inte finns någon som helst koppling till Israel talar Linderborg gärna om judisk mediemakt. När hon i kulturdelen (15/3 2006) kritiserade rapporten om antisemitiska attityder som publicerades 2006 menade hon att instämmande i påståenden om ”judarnas” makt över media endast var uttryck för en hederlig kritik mot Bonnier-koncernen. Är företaget Bonnier och gruppen judar samma sak för Åsa Linderborg?

Döv inför antisemitiska uttryck

Är Aftonbladet en antisemitisk tidning? Nej, men det verkar som att man sedan 1980-talet ibland gör sig både blind och döv inför antisemitismens uttryck, vilket medför att man då och då slirar på ett sätt som få andra tidningar. Publiceringen av Boströms artikel tycks tyvärr inte ha varit ett olycksfall i arbetet, utan kan ses som ett led i ett större mönster.

När Israel 1982 invaderade Libanon beskrevs det på en del håll, och med särskild intensitet i Aftonbladet, som en återupprepning av Förintelsen – men nu i Israels regi. Kriget betraktades genom ett prisma av såväl kristna som moderna antijudiska motiv i en rad artiklar. Israels premiärminister utmålades som en ”mordängel” från gamla testamentet, både i ord och i bild. En bild som framställer premiärminister Begin som dödsängeln från den judiska påsken åtföljdes av texten: ”Och jag vill på den natten gå fram genom palestiniernas land och slå allt förstfött både av människor och boskap och utföra mina straffdomar på palestiniernas alla gudar, jag Herren” (17/6 1982).

Även den urgamla och fatala anklagelsen mot judarna att de är kristusmördare har reproducerats i Aftonbladet. Rubriken ”Den korsfäste Arafat” sattes påskhelgen 2002 på en ledare. Tidigare i somras jämförde sport-

krönikören Micke Nybrink ett domarbeslut med när ”judarna spikade upp Jesus på korset” (4/7 2009).

Enligt motorjournalisten Robert Collin har den ”starka judelobbyn i USA” gjort ordet jul till ett fult ord i USA (3/1 2006). En kritisk läsare påpekade att judar som grupp inte har mer med detta att göra än ”intellektuella, muslimer, ateister, journalister, socialister, liberaler”. På detta svarade Collin att läsaren ”borde veta att den enda lobbygruppen bland dem du räknar upp som har ett reellt inflytande i USA, ekonomiskt och politiskt, är judarna”.

Journalister, intellektuella, liberaler och andra saknar alltså ”reellt inflytande” i USA, till skillnad från landets judiska befolkning, en heterogen kategori som här förvandlas till den föregivna ”judelobbyn”.

I en artikel tidigare i somras beskrev Wolfgang Hansson under rubriken ”Förgiftar barn – lever i lyx” den amerikanske affärsmannen Ira Rennart som en girig och skrupelfri kapitalist (15/5 2009). Helt obefogat tas Rennarts judiskhet upp som om den vore relevant.

Så kan man alltså skriva i Aftonbladet, utan att den ansvariga ledningen reagerar.

Dessa exempel och andra, som det inte finns utrymme att gå in på här, visar på att Aftonbladet har anledning att granska sin egen hållning, snarare än att aggressivt vifta bort kritiken. Genom att påstå sig vara utsatt för en förtalskampanj orkestrerad av israeliska eller andra sinistra ”intressen” sjunker tidningen bara ännu djupare ner i sitt eget träsk av tveksamheter och anknytningar till antisemitisk mytbildning.

Jonathan Leman är medlem i SKMA och medarbetare på den antirasistiska tidningen Expo. Hans blogg på nätet når du här: jonathanleman.blogspot.com

Charlotte Wiberg är kulturskribent och krönikör och bloggar på kamfertext.blogspot.com

Not: Artikeln publicerades 23 augusti på newsmill.se